2018/4

Poutník

časopis Obce unitářů v Brně

Obr.2. Panna

Šest barev duhy poutník v očích má
a sedmou stále hledá.

Jen upřímná pouť ke Světlu
mu k šesti sedmou přidá.

Závoj mámení když dodoutnal,
ze Zdroje Pravdy srdce pije,

ten poutník, který Cestou nezklamal,
sedmerou barvou lásky žije.

Obr.1. Zoodiak – Krajina Vah_ _ _ _ _ _ _ obálka, s.1
Obr.2. Zoodiak – Panna _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ obálka, s.2
Obr.3. Zoodiak – Váhy_ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _text, s.1
Obr.4. Bratr Ivan Sommer (fotografie) _ _ _ _text, s.7

Výše uvedené kresby a fotografie - Jarmila Plotěná

Obsah

Obsah časopisu ---------- 1
Zpozorněme *(Rev. Mgr. Jarmila Plotěná)* ---------- 2
Kulhavý poutník *(Josef Čapek, výpisky Rev. Miloše Mikoty)* --- 3
Kulhavý poutník *(Josef Čapek, úryvek z knihy)* ---------- 3
Vzpomínka na bratra Ivana Sommera *(Rev. Jarmila Plotěná)* -- 5
Svět jako podobenství *(ThMgr. Milan Klapetek)* ---------- 5
Bylo - nebylo *(ThMgr. Milan Klapetek)* ---------- 9
Tráva *(Magda Pulicarová)* ---------- 12
Sociologie *(PhDr. Bohumil Sláma, úryvek z knihy)* ---------- 14
Co když jsme právě v nebi? *(Bc. Daniel Novotný)* ---------- 13

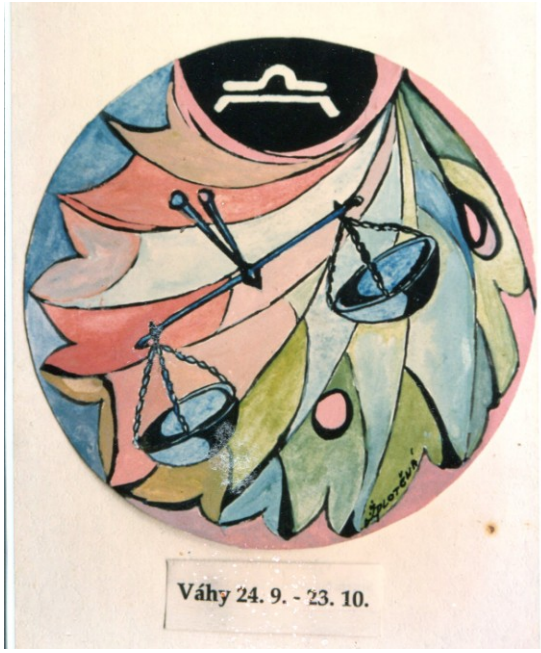

obr. 3

ZPOZORNĚME!

Vítejme po létě, tedy po velmi a velmi horkém létě. Jistě by se dal tento úvodník nazvat např. „Ohlédnutí za létem“ nebo tak nějak. Proč tedy tento název a dokonce imperativ? Inu, zpozorněme! Máme proč. Jde o vážné klimatické změny k horšímu, zaviněné činností člověka? Jde o vývojové změny na naší planetě? Zřejmě lze uvažovat oba důvody. V každém případě se to jednoho každého velmi týká.

Horké a suché léto může člověk brát dle svého úhlu pohledu, tedy dle “svých priorit“ Ten kdo chce hlavně užít super dovolenou někde u vody to má jednoduché: „Obloha je modrojasná, dovolená super šťastná ...“ Avšak ten zpátečník co se navzdory bohaté nabídce průmyslově vyráběných potravin ještě zcela bláhově snaží něco si zasadit do země (vážně – do zcela “obyč“ hlíny!) a je k tomu tak bláznivý, že by rád sklidil i nějakou tu úrodu, ten si možná řekl, že „takhle dlouhé bezdeští, nic dobrého nevěští“, ačkoliv to že příroda si pomáhá vší silou svědčí letošní hojná úroda ovoce.

Inu, “způsob léta“ různých lidí je různý, jak tomu nasvědčují letní příběhy nás, více či méně vědomých, poutníků životem.

Toho kulhavého, co pozorně putuje v knize Josefa Čapka, si v tomto čísle připomeneme alespoň ukázkou. K tomu zpozornění, zastavení a zamyšlení patří i komentáře ke vždy pravdivým a návodným textům pohádek z tvůrčí dílny ThMgr. Milana Klapetky.

Také “stoletý občan“ - Republika je v tomto čísle připomenut ukázkou z díla PhDr. Bohumila Slámy.

Vše k zamyšlení a zpozornění, k tomu čas a klid přeje

Jarmila

Josef Čapek

KULHAVÝ POUTNÍK

Výpisky pořídil v letech 1976 a 1997 Rev. Miloš Mikota

Kulhavý poutník jest poutníkem bytí. To je ta celá jeho cesta. Jde životem a několik nejzákladnějších setkání na této cestě jsou jeho velkými dobrodružstvími.

Každá cesta poskytuje svá setkání a příhody. Události této cesty však nejsou dary náhody; vládne jimi právě její opak: nezbytná, neobejitelná nutnost. Jsou přímo součástí této cesty, náležejí bezprostředně k její podstatě, jsou vlastně jí samou.

Cesty takového způsobu vedou od začátku do konce ještě také pohádkami: - v nich se přijde k lávce, k čarodějné studánce, potom k zakletému stromu, dále pak ke skleněné hoře a posléze k dračímu hradu…

I na cestě bytí jsou taková dějová utváření a neméně podivuhodná. Jejich řád však není tak postupný. Jsou v jediném toku a prolínají se tr vale v současnosti.

Jde svou cestou kulhavý poutník.

Odkud a kam?

Josef Čapek

KULHAVÝ POUTNÍK

Úryvek z knihy

Krajina, o které mluvil, když navrhl jíti touto zacházkou, se rozkládala před námi. Veliké stromy, tyčící se z křovin, čněly vysoko k roztřepeným oblakům. Řeka, dosti široká, plynula v nesdílném šumění u paty šedých a fialových skal. Vegetace tu byla velice kyprá a bujná, přece však, při veškeré kráse těchto míst, všechno tu budilo dojem určité vážnosti, zamlklé odlehlosti, ba smutku. I tak, že se v této hodině ještě třpytila i tměla ve slunci, bylo si možno představiti, že – až se ztopí do předvečerního stínu – může se všecka tato její krása položiti na mysl s určitou tíhou. Chvílemi vymrštilo se z vody stříbřité tělo ryby a vodní hladina vylekaně zazvonila jako měřítko velice táhlých vteřin.

Mám rád smavá místa v přírodě, ozval se do toho trochu hluše Poutníkův hlas, sady i obilné lány, ale necítím v sobě nic, co by se v jakémkoliv bázlivém zmatku vzpouzelo vážnosti těchto míst. Zmínili jsme se o těžkomyslnosti a napadá mne, že mnoho lidí je jí podrobeno,

více, než dává se znát. Ba i mnoho velmi bujných lidí jsou vlastně zoufalci. Těžkomyslnost, řekl bych – tak jako ty krajiny, kterým se říká smutné –, nese na sobě rysy nějaké znepokojivé velikosti, mohutných samot, velikých i rozlehlých částí, členících se s určitou srázností. Neračte ovšem těžkomyslnost zaměňovati snad s trudnomyslností, s těžce bezvládnou a bezhraničnou melancholií, s němým a hluchým smutkem. Těžkomyslnost je více aktivním i dramatičtějším stavem ducha než toto druhé, co je obestřeno mrákotami smrtelné tesknoty. Ale není snad tak dalece prudkým a bezděčným střídáním nálad v labyrintech ducha, zjitřeně vyborceným zrcadlením zevnějších věcí, jako spíše trvalou základní tóninou, do níž si takto utvořený duch překládá vše žité a cítěné. I těžkomyslnost je vnitřní melodií.

Máte k těžkomyslnosti zvláštní sympatie.

Ano, mám. Nebudí ve mně vyhýbavou hrůzu jako šibeniční vrch. Mnohým zdá se na sobě nésti poznačení kletby a zavrženosti, kdekoliv se s ní setkají, zvláště v knihách. Osoba není nikdy těžkomyslná, nejvýše jen nevrlá, zlomyslná, nedůtklivá; trpí-li či opájí-li se Osoba city a myšlenkami, tedy jsou to převážně hnutí závisti, ctižádosti a kalkulace.

Vy ale velmi důtklivě nechcete býti Osobou –

Míníte, míníš – ach ne, nejsem nikterak těžkomyslný; dokonce velmi miluji dobrou pohodu a jadrný šprým – ovšem jsem poněkud těžkokrevný, to ano, hodně těžkokrevný se sklonem k bláhovosti – a – Myslíte, že budu něco popírat? Ano, i těžkomyslný jsem – cožpak je možno být optimistou na heslo? – těžkomyslný v té míře, jaká – nu prostě jaká mé kulhavosti náleží. Kniha života je plna vykřičníků i otazníků – A pročpak by ne? Tedy ano, hlásím se k těžkomyslnosti! Jsem jí postižen a musím si to pochválit: jsem postižen tou těžkomyslností dobrou – myslím alespoň, že je to ona, ta, která nechodí po svých návštěvách zahalena někdy v purpuru a nejčastěji v černi, nýbrž oděna rouchem duhovým – ta milostiplnější z obou sester –

– Milostiplnější? Nemocná Paní nemocných! Nebylo by dost na jedné jediné?

Kdežpak: touto těžkomyslností se nestůně; žije se jí. Tou druhou však – Jsou totiž dvě formy těžkomyslností: dobrá a zlá. Napsal o tom něco Guardini, vzácnou knihu, ne pro každého. – A velmi záludnou

v tom, jak znamenitě jemnými, inteligentními a nejhlouběji lidskými cestami se nakonec dopracovává tam, kam chtěl dojíti, k agitaci náboženské. To misionářským materialistům a nevěrcům se příliš často nedostává důvtipu a svůdné pronikavosti některých spisovatelů katolických. Bývají od základu velmi nekultivovanými a silně nemúzickými ochotníky a vyvářejí své lojové polévky pro chudé duchem z nejhruběji konfekčních pravd.

VZPOMÍNKA NA BRATRA IVANA SOMMERA

Oznamujeme smutnou zprávu, že zemřel unitář a člen redakční rady Poutníka br. Ing. Ivan Sommer. Do naší obce byl přijat i s manželkou asi před deseti lety. Nějak jsme o něm tušili, že má za sebou těžké životní zkušeností a že poznal život z té tragičtější stránky. Měl velké znalosti z nejrůznějších oborů, byl velmi vzdělaný a měl kritické myšlení, typické pro člověka neustále hledajícího spravedlnost.

Velkou ranou pro br. Sommera bylo náhlé úmrtí jeho manželky, s jejíž ztrátou se nemohl smířit. Po ovdovění se jeho zdravotní stav začal prudce zhoršovat. Byl nemocný na srdce a dokonce počítal s tím, že může kdykoliv zemřít, ale nakonec to přišlo úplně nečekaně. Přes občasný, při jeho zdravotním stavu pochopitelný pesimismus, měl rád život, toužil ještě trošku cestovat a také se léčit v lázních jako dříve. Vzpomínám, jak po svém návratu z lázní nám líčil tamní pobyt s podivuhodně jemným postřehem a všímavostí.

Ačkoliv byl br. Sommer po úmrtí manželky hodně osamělý, měl štěstí na dobrého empatického kamaráda, který mu velmi pomáhal a ulehčoval jeho osud.

Děkujeme všem z brněnské obce, kteří se přišli s naším bratrem rozloučit.

Za redakci Poutníka *Jarmila Plotěná*

ThMgr. Milan Klapetek

SVĚT JAKO PODOBENSTVÍ

Když člověk prodělá oněch několik lekcí mýtopoetického myšlení, může se dostavit zvláštní efekt. Začnou k němu promlouvat nejen slova, ale i věci, situace, zážitky. Dokáže vidět za zdánlivě všedními skutečnostmi „obraz“, tedy podobenství něčeho většího a trvalejšího. Mým prvním takovým zážitkem bylo něco, co jsem zažil při Bukovských hrách. Odehrávaly se v neopakovatelném prostředí tuhových dolů a černých hald s jezírky černé neprůhledné grafitové vody. Nad hladinu těchto jezírek vyčnívaly kusy šrotu a všeho možného, co se do takových jam házelo. Když někdy člověk pohnul něčím na jednom konci takového jezírka, bylo vidět, že se pohnulo i něco třeba na konci úplně opačném. Vyrozuměl jsem z toho svou první filozofickou myšlenku, že věci jsou propojeny, jsou však propojeny neviditelně, způsobem, který je zrakem nepostižitelný. Tento způsob vidění světa, schopnost vnímat svět jako podobenství, vnáší do života zvláštní barvu a chuť. V mnoha věcech vidíte mnohem víc, než kolik na první pohled poskytují. Pokusím se to přiblížit alespoň na následujících dvou příkladech z mnoha.

Problém nezmíněných kvasnic

Moje manželka ráda peče a pilně sbírá všechny nové recepty. Různé společenské události jsou pro ni proto tu a tam příležitostí k tomu, aby si s některou dámou vyměnila návod na nějakou dobrotu. Tak se jednou stalo, že jí jedna podobně zaměřená dáma v určitém chvatu sdělila poměrně jednoduchý předpis na něco, co všem velice chutnalo. Manželka se tedy při nejbližší příležitosti pokusila onen znamenitý artefakt podle zaznamenaného návodu vyrobit, avšak nedopadlo to vůbec podle očekávání. Výrobek nebyl k jídlu. Nedlouho nato se ona paní při setkání ptala, jak se to podařilo. Manželka se jí tehdy svěřila se svým neúspěchem a toužila zjistit příčinu. Vyjmenovala proto všechny zaznamenané složky, které do těsta „ vrazila“. Když to všechno vypočítala, zeptala se ona odbornice: „A co kvasnice, kvasnice jste tam dala?“ „Ne“, řekla udivená neúspěšná pekařka, „o těch jste přece nemluvila!“. „To je pravda“, řekla ona, „to ale přece není nutné říkat, to jsem brala jako naprostou samozřejmost“.

Stane se někdy v životě, že vás zdánlivě banální zážitek přivede k tomu, že všechno (nebo skoro všechno) pochopíte. To se mně stalo právě tehdy, kdy jsem byl svědkem tohoto nedorozumění a jeho obdivuhodně prostého rozuzlení. To nejdůležitější ze všech složek nějakého výrobního procesu nemusí být v receptu vůbec uvedeno a to jenom proto, protože „je to naprosto samozřejmé!“ To je stejnou měrou logické jako nesmírně povážlivé. Tento jev není neznámý a má i své řecké jméno ENTHYNOMA, to co je jen v paměti, co je nevysloveno. Důvodů, pro které člověk něco nevysloví, může být více. Ten, že člověk skutečně právě to nejdůležitější považuje za natolik samozřejmé, že je mu až trapno to připomínat, bude ten nejběžnější. Ostatně ani ta nejdůležitější telefonní čísla nemáme v notesu zapsána, není to třeba. Pokud jde o zákusek, jsou následky tohoto efektu nikoliv přímo tragické. Jenže, nemůže se to stát i jinde a jinak?

Nejprve se mi vybavuje ta jedna prastará anekdota o farmáři, který jednou přijel ze své vyprahlé pustiny do města. Za výlohou jednoho obchodu viděl pumpu, a u ní bylo napsáno „Chrlí 200 litrů vody za minutu“. Jako omámen vešel do obchodu a prodavači ho svatosvatě přesvědčili, že reklama za výlohou nelže. Ujistili ho, že to není žádný humbuk, a že ta pumpa, kterou nabízejí, opravdu dovede chrlit 200 litrů vody za minutu. Farmář tu pumpu pochopitelně okamžitě koupil. Za měsíc (jeho farma byla velmi daleko) ho měli rozčileného zpátky i s pumpou. Nesdělili mu tu samozřejmost, že pochopitelně musí mít studnu nebo něco, odkud by ona pumpa mohla vodu čerpat a pak teprve ji dle přání kamkoli chrlit.

Obestřelo mne temné tušení a strašná představa. Co když se něco takového stane v receptech na celé myšlenkové soustavy, které si kultury příležitostně vyměňují? Když se tedy člověk se strašným tušením podívá do Řecka, odkud mimo jiné pochází důležitý recept na demokracii, uvidíte, že do toho s naprostou samozřejmostí vráželi notnou dávku náboženství. Jak nám to ve studii „Antická obec“ přesvědčivě staví před oči pan Fustel de Coulanges, náboženství provázelo a posvěcovalo každý demokratický akt a dávalo mu formu i notný díl obsahu. Pokud by se snad člověk domníval, že naše demokracie nepochází z Řecka, nýbrž ze středověkých sněmů, pak v nich bylo náboženství snad ještě více. Rozumělo se samo sebou, že mají-li se dva spolu radit jako rovný s rovným, musí mít společného jmenovatele v poněkud jiné než lidské rovině. Vyznávání společného zájmu či autority bylo první podmínkou

fungování tohoto smělého systému. V receptech, podle kterých se dnes peče, se o této základní ingredienci nic nedočtete, ať listujete jak listujete…Strašné tušení se potvrzuje.
S obavami tedy člověk obrátí list o kousek dál, aby se podíval, jak se kdysi vůbec vařilo osnovné náboženství naší kultury. Ježíš z Nazareta se od ostatních směrů židovstva lišil především tím, že za rozhodující přístupové heslo považoval lásku – AGAPÉ. Dokonce to dal úplně před závorku. Byla to láska absolutní, včetně nepochopitelné lásky k nepřátelům. Vzájemná láska, možná přesněji řečeno „přejná sounáležitost“ byla přímo poznávacím znamením křesťanských společenství. Když se však podíváme na recepty, které byly ve formě vyznání víry prohlášeny za závazné v Cařihradě či Nikaji, a které si křesťané dodneška opisují a opakují, není tam o oněch rozhodujících kvasnicích, na kterých Ježíš stavěl, ani nejmenší zmínka. Bylo to tak samozřejmé, že o tom nebylo třeba mluvit… Z receptu tyto kvasnice vypadly. Pochopitelně se v dějinách tu a tam našli křesťané, kteří na tuto rozhodující ingredienci nezapomněli, ale těch se obvykle na recept nikdo moc neptal. Také by to možná už nebylo nic platno. Na hořkou chuť bez kvasnic si už všichni zvykli tak, že by jim to s nimi třeba už ani nechutnalo.
Stejný jev může člověk vidět, kam se podívá. Jak zde již bylo napsáno, vznešený boj o svobodu člověka má v zámlce to, že jde o osvobození pro poslušnost vyšší normě, a nikoliv o anarchii. V rodícím se raném kapitalizmu šlo o větší slávu boží, a všechna hektická podnikatelská snaha byla tehdy konána Ad maiorem Dei gloriam. To spadlo rovněž do zámlky a mluví se pouze o úspěchu a zisku. Stejně povážlivé zámlky by člověk nalezl u přejímaných modelů východního myšlení.
Zámlka je povážlivá věc. To nejdůležitější, co bývá v zámlce, je totiž obvykle právě tou informací, která vlastně umožňuje s něčím „zacházet“. Nezřídka je to právě to, co je předpokladem rozeznání pravého času, místa a míry použití dané myšlenky, daného vzoru nebo postupu. Evropská kultura má schopnost přejímat všechno, co zvyšuje výkonnost, co posiluje motor. V zámlce, nevysloveno a zapomenuto končí to, co by mělo sloužit jako brzda či volant. A to je přinejmenším na pováženou.

Nad otázkou zámlky jsem pochopil i to, co nás na vojně vždy rozveselovalo – ona úporná nutnost stále znovu opakovat a připomínat všechno, co člověk již stokrát vyslechl a znal nazpaměť. Asi to má svůj smysl.

Doufám, že jsem nic nezamlčel.

Milan Klapetek

Bylo – nebylo

Bylo – nebylo. Právě těmito slovy velmi často začíná pohádkové vyprávění, a právě odtud bude asi dobré vykročit na naši cestu kolem několika pohádek a pohádkových motivů. Úvodní formule bylo – nebylo vyslovuje něco, co by bylo možno takřka nazvat „návod k použití pohádky“. Ale jak je tomu ve všech návodech k použití, tak i zde je nutno se k jeho pochopení těžce propracovat. To bylo tak…Kdysi dávno, kdy člověk nečetl a neslýchal zprávy s jejich horory z domova i ze světa se ve svých vyprávěních, kterými si zkrášloval a krátil dlouhé večery, pohyboval v úplně jiném čase. Vyprávěný příběh tehdy v člověku nijak neprobouzel neurotickou potřebu přesně vědět, jak to bylo a kde je to zdokumentováno. Formule „bylo – nebylo“ již také přímo naznačuje, že i vypravěč považuje tuto pro nás navýsost důležitou okolnost za něco zcela bezvýznamného. Ať si to každý srovná v hlavě, jak je mu libo. Je pochopitelné, že děti si vše představovaly realističtěji, zatímco dospělí dospívali k chápání, které my nedovedeme vůbec pochopit. Bylo to chápání, zcela se vymykající našemu kategorickému a kontradiktorickému „Buď bylo, nebo nebylo. Třetí možnost není“. Než věda vnesla do těchto věcí chladně ubíjející jasno, vnímal člověk vyprávěný příběh stejným způsobem, jako svůj vlastní zážitek, protože i ve svém vlastním zážitku viděl rovněž něco jako „vyprávěný příběh“.

Kdybych to jako svědek přástkových vyprávění na vesnici sám nezažil, nemohl bych to pochopit rovněž. „Realita“ a „příběh“ ležely v jedné neoddělitelné rovině, prolínaly a proplétaly se a byly k nerozeznání jedna od druhé. Kdyby se po dovyprávění příběhu o Bojanovské hradní komtese, která se scházela v lese s tajemným myslivcem, a co z toho povstalo, někdo zeptal, zda se to skutečně stalo, a kdy, daly by mu starostlivé panímámy obklad na hlavu (nebo po papuli). Zeptáte se však ovšem jistě právem: jakou cenu může mít dnes vyprávění něčeho, co se nestalo, k čemu je vyprávění děje, který se neodehrál, jaký je smysl události, která se historicky nikdy nepřihodila? Jakou cenu to může mít dnes, kdy nevěříme na pohádky a něco prostě buď bylo nebo nebylo, to je od sebe pro nás tak vzdáleno jako nebe a dudy? K odpovědi se pokusme přiblížit příběhem, který prý se sku-

tečně stal (ale vlastně to také není jisté, ani nutné): Leonardo da Vinci prý kdysi provozoval zvláštní polovědeckou kratochvíli. Ptal se svých spoluobčanů, co že vidí ve skvrnách po opadané omítce na kterémsi starém domě někde v Pavii. Tázaný člověk obvykle přimhouřil oči, a pak řekl, že mu to připomíná medvěda, jinému to připomínalo strom a dalšímu třeba jeptišku. Na tento nápad navázal švýcarský psychiatr Rohrschach a založil na tom svůj slavný projekční test. Člověk má odpovědět co vidí v náhodně vzniklé skvrně, vzniklé rozetřením kapky inkoustu uvnitř vpůli přeloženého listu papíru. Vychází se z toho, že do odpovědi na tuto otázku člověk promítne obsah své duše. Kdo má v duši jas a pohodu, bude tam spíše vidět ženský akt, krajinu z Posázaví nebo vlak vjíždějící do nádraží, zatímco chaot, desperát a rozervanec uvidí upíry, viselce na šibenici nebo ďábly. Toto „vidění čehosi“ je ovšem obvykle velice lehce načrtnuté. Kdyby vyšetřovanému někdo pošeptal „vidíte tam v té skvrně také tu kytici kopretin?“, nejspíše by ji tam i on uviděl také. A zde jsme u toho.

Skvrny na omítce ani papíře ovšem nejsou tím ani oním, jsou to pouze skvrny na omítce nebo skvrny na papíře. To, co v nich člověk vidí, je výsledek „dotvoření čehosi nesrozumitelného do srozumitelné a pochopitelné podoby. To ale dělá člověk dávno i se světem a vším kolem něj. „Vidět v něčem něco“ - to dokázali již dávno lidé tím, že v chaotických bodech hvězd na noční obloze dokázali vidět postavy a příběhy souhvězdí, v nahodilých jednotlivostech věcí kolem sebe dokázali vidět smysl, řád a účel. Člověk to tam viděl, protože mu případně někdo pošeptal do ucha „vidíš tam také…?“ A zde jsme u toho – odkud pochází ten zvláštní jev, že jeden vidí ve světě a v životě krásný děj, plný dobrých a radostných příběhů, zatímco jiný jen vydělávání peněz či nesmyslné mlácení se od jedné výplaty k druhé, a třetí pak zoufalé absurdní drama. Kořeny tohoto rozdílného vnímání nejsou zakotveny v hmatatelné látce a skutečnosti samé, nýbrž v tom, jak ji člověk vnímá, co v ní vidí, a to je pak obvykle dáno tím, co mu bylo v době, kdy se po světě začal rozhlížet, „napovězeno“.

Pohádkové a nakonec i biblické příběhy napovídají člověku, co může ve skvrnách jsoucna kolem sebe vidět. Učí ho vidět souvislosti, skryté vlastnosti, hodnoty a mnohé další neviditelné vlastnosti. Na onom „návodném příběhu“ nebo na obraze naprosto nezáleží na tom, zda se stal nebo nestal. Jedno italské úsloví říká „Se non e vero, e ben trovato“ – jestliže to není pravda, je to dobře vymyšleno.

Člověkovo vidění světa je formováno, a řekl bych dokonce „programováno“ příběhy, u kterých naprosto nezáleží na tom, zda se snad někdy někde staly nebo nestaly. Význam příběhu byl v něčem jiném, v tom, že „učí vidět“. Úporná až manická snaha evropského racionálně vědeckého kritického člověka rozdělit vše na jasné Bylo a Nebylo sem vstupuje jako slon do porcelánu. Následná snaha spojovat a vzájemně podmiňovat u příběhů jejich pravdivost, kvalitu a historicitu vede k několikanásobné, ba přímo řetězové havárii. Pohádky, bajky a mýty pro člověka pozbývají ceny, protože „jsou jen vymyšlené“. Poklady tisícileté lidské moudrosti jsou mu bezcennou slámou předvědeckého myšlení. Látky, kterých si takový člověk váží a kterým si proto netroufá přidat onu nálepku bezcenného výmyslu, pak dopadají ještě hůře. Nastává to často u Bible, kde se jako součást její kvality – předpokládá a předkládá se jejich skutečná historicita (domnělá záruka jejich nadpřirozené pravdivosti a věrohodnosti), čímž se ovšem i její sdělení spolehlivě zabíjí. Navíc se tím ony látky vesměs přímo zesměšňují a kompromitují. Věřit a tvrdit někomu, že například biblická novela o proroku Jonášovi obsahuje věrohodný historicky reálný takřka policejní protokol o tom, co se skutečně stalo občanu Jonášovi, který byl v zatím blíže neurčené době „skutečně“ pozřen mořským tvorem (patrně kytovcem) a po třech dnech znovu vyvržen, znamená tragicky nepochopit zvěst tohoto vymyšleného příběhu, jehož pravdivost je v něčem úplně jiném a někde úplně jinde než „že se to skutečně stalo“. Chápat Jóbův příběh jako kronikářské protokolární líčení reálného zasedání božího dvora a toho, jak sázka mezi Bohem a satanem dopadla na reálného člověka Jóba, vede k naprostým a zcela nebiblickým absurdnostem, které se promítly až do čarodějnických procesů a sehrály v evropských dějinách i jinak tragickou roli. Skutečné sdělení tohoto vyprávění za takového zvráceného pochopení zůstane zcela nepovšimnuto, a tak je to i se vším dalším.

Bylo – nebylo. Toto úvodní dvousloví znovu připomíná: U toho, co následuje, vůbec nejde o to, zda se to odehrálo nebo ne. Příběh bájného Ikara je cenný a poučný bez ohledu na to, zda někdo takový někdy žil anějaká vosková křídla mu slunce roztavilo nebo neroztavilo. Příběh biblického Abrahama je pro to, co budu ve svém životě vidět, zásadně důležitý bez ohledu, zda tento člověk reálně úředně existoval nebo neexistoval a udaného věku se podle matriky dožil nebo nedožil. Moderní vědecký evropský člověk ovšem chápe „pravdivost určitého sdělení či příběhu takřka přesně tak, jak by ji asi chápal četnický strážmistr Flan-

derka z Osudů dobrého vojáka Švejka: že občan NN slepici z kurníku občana XY ukradl nebo neukradl, pravda buď je, nebo není. To je ovšem běžný dnešní lidský horizont chápání pravdy a pravdivosti.

Pohádkové líčení, které bylo i nebylo, formuje mysl dítěte, ze kterého bude jednou dospělý člověk. Ukazuje mu, co může ve věcech, za věcmi a nad věcmi vidět. Učí ho vidět a vnímat jinak neviditelné a neexistující etické hodnoty a významy. Příběhy, velké i malé, vytváří svět, který vnímáme v pocitu bezpečného Řádu světa. Absence těchto látek v životě člověka vede k následkům, které postihl velký vypravěč pohádek Vlastimil Brodský: „Kam nechodí pohádky, tam chodí policie“. Tím nepostihl zdaleka vše, co nastane ve světě bez příběhů.

A proto, když uslyšíte bylo – nebylo, vězte, že jde o něco zvlášť závažného a nadčasově důležitého, a měli byste proto zbystřit mysl. Ano, jde o něco životně závažného, nikoliv o banální přízemní pomíjivost, kterou někde na světě věrně i s udáním data a času zachytily kamery CNN (kde můžete vzít jed na to, že tak, jak vám tvrdí, že to bylo, to v žádném případě rozhodně nebylo).

Magda Pulicarová

TRÁVA

Nechte trávu růst,
nač ji pořád sekat?
Místo vláhy půst
můžeme pak čekat.

Sekačka je vynález,
zastarala kosa…
Teď je suchá každá mez,
nikde není rosa.

Že vyschne i vodstvo,
můžeme se lekat,
že vyhyne tvorstvo
můžem se pak vztekat.

A co potom lidi?
Kdepak „nechal tesař díru“?
Skvělou možnost vidí –
vystřelení do vesmíru…

PhDr. Bohumil Sláma

SOCIOLOGIE - *úryvek z knihy Manifest neomodernismu*

Sociologie je dnes metodologicky značně vyspělým humanitním oborem, přesto však ani ona není vědou v takové míře, jak si její průkopníci slibovali. Jejími hlavními problémy zůstávají výběr, formulování a validita zkoumaných dat (zejména dotazníkových) a především jejich interpretace. Stejně jako filosofie se dodnes nezbavila břemene nedoceňování psychologie; například v českém naučném slovníku-encyklopedii Diderot je definována jako „věda o společnosti (společenských jevech, společenských vztazích) a o zákonitostech jejího vývoje. Ve zkoumání společnosti se prolíná s dalšími společenskými vědami (etnologie, historie, politologie, ekonomika), avšak jejím specifickým rysem je, že se soustřeďuje zejména na poznávání pravidel života sociálních skupin a kolektivů (obvykle v rozmezí skupiny malé až národa) a na zjišťování funkcionálních nebo symbolických vztahů mezi společenskými fakty.“ Přitom již Masaryk tvrdil: „Poněvadž pravým historickým a společenským činitelem je člověk, každé sociologické pravidlo musí být vyloženo zákony odvozovanými ze studia lidské přirozenosti.“

Od svého oddělení se od filosofie v první třetině 19. století sociologie prošla podobně složitým a měnlivým vývojem jako filosofie za celou dobu své existence: různí autoři přicházeli s různými a mnohdy si protiřečícími tezemi a obvykle příliš zdůrazňovali některé a úkor jiných - plejáda různých sociologů vytvořila plejádu různých sociologických směrů a odvětví. Sociologie dodnes není uspokojivě kumulativní a interpretativní, a proto obraz o společnosti či společnostech podává nedostatečně, o celosvětové společnosti nemluvě. Doplňují či nahrazují ji v tom antropologie, sociální filosofie a další příbuzné obory, které ovšem vesměs též podléhají subjektivitě. Problémem většiny sociologů i sociálních filosofů navíc je, že nenaplňuji Masarykův požadavek, aby se přímo veřejně angažovali.

Masarykova sociologicko-psychologická, statisticky podložená práce Sebevražda z roku 1882 (na kterou navázal stejnojmennou prací Émile Durkheim) je typickým příkladem soudného myšlení i jednání: ‚mořeplavec‘ Masaryk v ní nejdříve obeplul daný prostor a potom se vydal dál, za do té doby viditelný obzor. Nejdřív dospěl k těmto závě-

rům: 1. V moderní době sebevražd přibývá, je to znepokojující jev, 2. sebevražednost je jedním z důležitých ukazatelů psychického zdraví společnosti, 3. společenské a majetkové postavení lidí se sebevražedností přímo nesouvisí, 4. sebevražednost narůstá zejména ve městech, střediscích moderního života, 5. v protestantských zemích je vyšší než v zemích katolických, což je zřejmě daní za to, že protestantské země jsou liberálnější, 6. moderní doba dostává člověka obecně do situace, v níž si neví rady; život mu není duchovním dramatem, chce na něm jen materiální požitky, není v něm dost důvěry a odevzdanosti čemukoli nadosobnímu.

Na otázku proč? Masaryk odpovídá, že současný člověk ztrácí víru v boha a nenachází jiný účel či smysl své existence. Krize náboženství přerůstá v krizi společnosti: člověk potřebuje věřit v něco kladného, možná i vyššího, ale nedostává se mu toho. Lze proto hovořit o potřebě nového náboženství. Je však možno odevzdat se i něčemu tak ‚malému' jako je humanismus, náboženství lásky. Zásadní předností nadosobních ideálů je jejich potenciální reálnost: je možno k nim směřovat, usilovat o ně a přibližovat se k nim. Je též možné s pokorou přijímat úlohu člověka jako článku věčného dějinného řetězce a pochopit své vlastní poslání v kontinuitě času. Humanismus je programem, který znamená příklon k lidským potřebám; jde mu o víc než jen o lidská práva a jde mu o mnohem víc, než aby se člověk měl pouze ‚dobře'. Pro budoucnost je stálým a nezničitelným kompasem. Po dlouhá staletí byl tlumen vírou v posmrtný život a postulátem, že člověk má sloužit bohu. Reformace a osvícenství nastolily představu, že naplnění pozemského života se s naplněním posmrtným přinejmenším nevylučuje a že člověk má právo žít plně a aktivně, osvobozen od pověr a mýtů. Moderní doba odhalila, co dříve bylo zastřené, ‚vyřešené' vírou v boha. Člověk se odpoutal od archaických ‚pravd' a snaží se o řešení základních životních otázek vlastními silami – hledá je v sobě, vlastním pozorováním vnějšího i vnitřního světa. Je mu sice dán sklon věřit v mýty, ten se však může oslabit vývojem, zráním, a to jak celospolečenským, tak individuálním.

Proti mýtům Masaryk stavěl ‚jen' své vidění věcí. V tom však byla jeho největší síla: v schopnosti vidět je jasně a kriticky, jak vyvěrala z jeho osobnosti, zejména z vnitřní rovnováhy mezi sebedůvěrou a pokorou, jistotu a nejistotou, optimismem a střízlivostí a z jeho proslulé schopnosti naslouchat druhým.

Obavy široké veřejnosti o další osud lidstva vzbudila až 1. světová válka. Dala mimo jiné vzniknout ‚ztracené generaci' spisovatelů, jaký-

mi byli William Faulkner, Francis Scott Fitzgerald, Richard Aldington, Ernest Hemingway, Erich Maria Remarque, John Steinbeck a další. Po 2. světové válce se tyto obavy v podobě existencialismu a po něm následujícím postmodernismu změnily v pesimismus a ‚vyřešil' je až nástup neoliberalismu.

Podstatu fašismu a nacismu (a vůbec všech náboženských a populistických proudů) výstižně vyjádřil analytický psycholog Carl G. Jung: „Kdo by si byl v roce 1900 pomyslel, že o 30 let později se budou v Německu dít takové věci, jaké se tam dnes dějí? Uvěřili byste, že celý národ vysoce inteligentních a kultivovaných lidí může být uchvácen fascinující silou archetypu? Viděl jsem to přicházet a dovedu to pochopit, protože znám sílu kolektivního nevědomí. Ale na povrchu to vypadá jednoduše neuvěřitelně. Dokonce i moji osobní přátelé jsou fascinováni, a když jsem v Německu, věřím tomu sám, chápu to všechno a vím, že to musí být tak, jak to je. Nedá se tomu odolat. Jde vám to pod pás, a ne do vaší mysli, váš mozek je prostě nanic, je zachvácen váš sympatický systém (část autonomního nervového systému, pozn. B.S.). Je to síla, která fascinuje lidi zevnitř, je to kolektivní nevědomí, které je aktivováno, je to oživený archetyp, jenž je společný všem. A poněvadž je to archetyp, má historické aspekty, a bez znalosti historie nemůžeme ty události pochopit. Je to německá historie, jež je dnes prožívána, stejně jako fašismus je živoucí italská historie. Nemůžeme se vůči tomu chovat jako děti tím, že máme intelektuální rozumové myšlenky a říkáme: to by nemělo být. To je právě dětinské. Toto je skutečná historie, to je to, co se skutečně děje s člověkem, co se vždy dělo, a je to mnohem důležitější než naše malé osobní strasti a naše osobní přesvědčení. Znám velmi vzdělané Němce, kteří byli stejně rozumní, jako si myslím, že jsem já nebo jak si myslíte, že jste vy. Ale převalila se přes ně vlna a úplně odplavila jejich rozum a když s nimi mluvíte, musíte připustit, že s tím nemohli nic dělat."

Na Freuda a Junga nepřímo navázali spisovatelé ‚antiutopisté': Karel Čapek (mimo jiné autor pojmu robot), který nastínil mechanismy vzniku nových technokratických a totalitních režimů, Aldous Huxley knihou Konec civilizace a George Orwell knihami Farma zvířat a 1984. Rozdíly mezi Huxleyem a Orwellem vystihl spisovatel Neil Postman: „Orwell se obával těch, kteří by zakázali knihy. Huxley se obával, že by nebyl důvod knihy zakazovat, protože by nebyl nikdo, kdo by chtěl nějakou číst. Orwell se obával těch, kteří by nám odpírali informace. Huxley se obával těch, kteří by nám jich dali tolik, že by nás uvrhli do

pasivity a egoismu. Orwell se obával toho, že by byla pravda před námi skryta. Huxley se obával toho, že by pravda utonula v moři bezvýznamnosti. Orwell se obával, že se staneme nesvobodnou kulturou. Huxley se obával, že se staneme kulturou zcela zaujatou obdobou smyslových filmů heče peče a her s odstředivým míčem. Jak Huxley poznamenal v Brave New World Revisited, zastánci občanských svobod a racionalisté, kteří vždy varují před tyranií, zapomněli na téměř nekonečnou lidskou touhu po rozptýlení. Huxley dodává, že v knize 1984 jsou lidé ovládáni způsobovanou bolestí. V Konci civilizace jsou ovládáni způsobovanou rozkoší. Ve zkratce, Orwell se obával, že nás zničí to, co nenávidíme. Huxley se obával, že nás zničí to, co milujeme."

Psycholog a sociální filosof Erich Fromm se sice veřejně přímo neangažoval, byl ovšem stejně jako Huxley a Orwell aktivistou v tom smyslu, že jeho dílo vzbudilo značný ohlas a ovlivnilo miliony lidí. Vyšel z marxismu a psychoanalýzy, avšak dokázal se od nich dostatečně odpoutat. Základem jeho ideologie byl opět humanismus, což je snad hlavní příčinou toho, že jeho teze dodnes neztratily smysl a neubylo jim na přesvědčivosti. Obsah jeho díla vyjadřují již názvy jeho jednotlivých knih, vydaných v letech 1941 až 1984: Strach ze svobody. Psychoanalýza a náboženství, Mýtus, sen a rituál, Zdravá společnost (Cesty z nemocné společnosti), Umění milovat, Obraz člověka u Marxe, Duše člověka (Lidské srdce), Budete jako bohové, Anatomie lidské destruktivity, Mít nebo být?, Umění být a Umění naslouchat.

Zatímco Fromm Masaryka rozvinul hlavně v oblasti psychologie, Karl R. Popper ho rozvinul zejména v oblasti politologie. Například pokud Masaryk napsal, že „vedle věcných stran jsou strany založené osobním vlivem… kde je osobní vliv silný, je obyčejně málo volnosti, a proto se tam staví osoby proti osobám a pro věcné argumenty není místo", Popper to povýšil na rozhodující charakteristiku ‚své' otevřené, tj. demokratické společnosti, zajišťující možnost zpětné vazby a personálních změn na vedoucích místech aniž by došlo k násilí. Podobně, avšak nověji a uceleněji než Masaryk se stavěl proti liberalismu a demokratickou-otevřenou společnost popsal jako systém, kde jsou jednotlivci odpovědní za svá rozhodnutí a činy a svou osobní svobodu dokážou omezit ve prospěch jiných.

V sedmdesátých letech formuloval etolog, psycholog a sociální filosof Konrad Lorenz Sedm smrtelných hříchů civilizace: 1. přelidnění Země, 2. ničení životního prostředí, 3. závod člověka se sebou samým,

4. ztráta schopnosti prožívat city, 5. genetický úpadek, 6. rozchod s tradicí, 7. rostoucí poddajnost lidstva k doktrínám, 8. zbrojení atomovými zbraněmi.

Sociolog a sociální filosof Ulrich Beck se postavil proti postmodernismu a namísto o něm hovořil o druhém či reflexivním modernismu. Filosof Wolfgang Welsch se pokusil překonat postmodernismus konceptem ‚postmoderní moderny'. Posledním velkým ‚bojovníkem s větrnými mlýny' byl sociolog a sociální filosof Zygmund Bauman, který stejně jako všichni přínosní myslitelé počínaje Konfuciem zdůrazňoval především morálku.

Jak tomu ovšem v dějinách je a vždy bylo, ‚realističtí idealisté' se prosazují nesnadno a většinou pouze na nedlouhou dobu. Snad hlavně proto ‚zlatá šedesátá léta', prostoupená sice rozdílnými, avšak silnými progresivními idejemi a navíc mimořádně vyspělou literární, filmovou aj. tvorbou, trvala tak krátce a vznikl reakční neoliberalismus. Jeho ideovým otcem se stal ekonom, spíše však ‚hnědý' sociolog a ideolog Friedrich A. von Hayek. Navázal na biologismus 19. století, na směr vedoucí přes Nietzscheho nadčlověka až k Hitlerovu „příroda je krutá, my budeme také". Vyšel ze skutečnosti, že v přírodě panuje a vždy panoval ‚spontánní řád' a aplikoval to na moderní lidskou společnost. Tak jako katolická církev kdysi rozdělila lidi na pastýře a ovečky, Hayek ji rozdělil na ‚moudré' vlky a nemoudré ovce. Navázal na klasické ‚rozděl a panuj' a ‚dej lidu chléb a hry' – a budeš mít od něho pokoj, udržíš ho v nevědomosti a budeš si moci dělat co chceš. Tím, že se přihlásil ke staré liberalistické zásadě ‚laissez faire' (‚žij a nech žít'), odsoudil nejen myšlenku zdokonalování společnosti, ale i samotné ideály demokracie, odpovědnosti, dobra a humanity.

Jednou z jeho základních chyb bylo mylné chápání svobody. Nevěděl nebo si neuvědomoval, že svobodný je zejména takový člověk, který vyrostl v humánním, morálním, přiměřeně ohleduplném a solidárním okolí. Že k svobodě patří i sebeovládání a sebeomezování a že jejím vrcholem nemůže být egoistický individualismus, neboť člověk je tvor společenský a nemůže proto prosazovat jen svou vlastní vůli. Že po svobodě volají zejména ti, kdo mají sníženou schopnost snášet jakákoli omezení a kdo ji také nejčastěji a nejvíc zneužívají. Žádný stát si proto nemůže dovolit podřídit se silám ‚spontánního řádu'; musí udržovat jistou sociálně vyváženou ekonomickou rovnováhu odvislou od kulturněetické vyspělosti dané země. Dějiny učí jasně, že žádné příliš pravicové nebo levicové vybočení se dlouhodobě neosvědčuje. Každý stát musí

vyvíjet jistou uměřenou podporu občanským aktivitám a naslouchat levicovému ‚tlaku zdola‘, který je historicky prověřeným zdrojem společenského pokroku na cestě od biologismu k humanismu.

Dan Novotný

CO KDYŽ JSME PRÁVĚ V NEBI?

Asi před rokem se mi dostaly do ruky knížky od Anity Moorjani, přeložené do češtiny jako "Musela jsem zemřít" a "Co když je to nebe" - jako název své recenze jsem parafrázoval jméno druhé z nich tak, aby přesněji reflektoval, o co autorce šlo: v originále se kniha jmenuje "What if *THIS* is heaven", s *THIS* v kurzívě, aby bylo jasné, že tím "to", "this", je míněn právě tento svět: co když žijem v nebi, ale neuvědomujeme si to, protože máme jistým způsobem zamlžený úhel pohledu a vše od výchovy přes kulturu nás mate ještě víc?

Originál knihy "Musela jsem zemřít" se jmenuje "Dying to be me", což bych přeložil spíše jako "Stala jsem se sama sebou skrze smrt": vysvětluje, jak se autorka ke svému nevšednímu úhlu pohledu dostala: umírala na rakovinu a byla až v takové fázi, že se dostala do posmrtného života: měla zážitek blízkosti smrti (v knize označován zkratkou NDE, Near Death Experience) - tam na druhé straně jíž podle ní je jen bezpodmínečná láska bez posuzování a všichni jsou propojeni, nalezla tam svého otce a nejlepší přítelkyni, kteří zemřeli dříve. Zvolila si vrátit se do našeho světa, aby pomohla lidem: cítila, že když se vrátí, tělo zareaguje na změnu její duše a rakovina se vyléčí - a může poté lidem předávat zprávu, aby se nebáli - a to dokonce ani smrti.

V knížce popisuje, jak z toho doktoři byli úplně perplex, když se ze stádia, kdy podle nich "nemohla přežít", zakrátko uzdravila. Následně se o svém zážitku podělila na stránce zkoumající zážitky blízkosti smrti (http://www.nderf.org/) a vyhledal ji nakladatel - potom vydala knížky a hlásá svoji filosofii po celém světě.

Filosofie je jednoduchá a svěží:
Nemusíme se snažit být co nejvíce duchovní, protože jsme již duchovní bytosti: duchovní může být třeba i docela obyčejný zážitek, třeba procházka, která nám udělá radost. Nemusíme se bát posmrtného života: dostaneme se do světa mimo dualitu, kde je již vše jasné, zřejmé a láskyplné. Máme mít rádi sami sebe: teprve poté, co se sami naplníme, máme z čeho dávat ostatním - žít svůj sen tak, abychom byli spokojení

sami se sebou, tím paradoxně jiným lidem prospějeme víc, než když se jim budeme snažit zavděčit. Tradiční pojetí reinkarnace nemusí být pravdivé, Anita při NDE viděla, že tzv. "minulé životy" proběhly v jistém smyslu simultánně, paralelně: celý vesmír od věčnosti do věčnosti je dokonalá tapiserie, kde jsou zkombinovány vlákna životů jednotlivých lidí přesně tak, jak to má být: tím pádem můžeme žít beze strachu a i ti, co nám ublížili, nás paradoxně posunuli v něčem dál. Všichni jsme ve skutečnosti Božími dětmi, jsme láskou. Anita však není zastáncem "pozitivního myšlení" jako léku na všechno: i své negativní myšlenky si máme dovolit projevit, neznamená to, že jsme negativní a že si "přitahujeme negativní věci", ale prostě, že jsme lidmi: máme brát sami sebe takové, jací jsme, být se sebou spokojení a právě to nám pomůže prožívat život lépe a beze strachu. Co se týče honby za duchovními stupni, nemáme se stressovat tím, že "tam ještě nejsme" a "máme ještě něco pochopit/vyčistit": ve skutečnosti není kam jinam jít, už TAM jsme.

Autorka má i videa na YouTube, kde svoje názory a zkušenosti rozvíjí: některé myšlenky ve videích se opakují, takže jsem neshlédl úplně všechna videa, ale mám z nich dobrý pocit.

Obě knihy mě "duchovně uklidnily" a posunuly o něco dál, proto jsem z vděčnosti napsal tuhle recenzi: třeba vám pomůže také.

KYTIČKA VÝROKŮ T. G. MASARYKA

- Šťastný je ten, kdo má bohatý obsah životní, šťastný je ten, kdo dovede poctivým úsilím aspoň z části uskutečnit svoje ideály.

- Je po štěstí, jakmile je někdo schválně hledá. Ten, kdo hledá štěstí, již je ztratil.

- Člověk, který dělá svou práci bez zájmu a jenom z chlebařství, je nešťastný a otrávený člověk. Já rád poslouchám, když někdo mluví s láskou a chutí o svém povolání.

- Nemít strachu. Ze strachu se lidé dopouštějí násilí, ze strachu lžou.

- Nebát se a nekrást!

- Inteligentem není, kdo má plný kufr vysvědčení, ale kdo myslí, ať je profesor, úředník, nebo dělník.

- Dobrý dělník není méně hodný, než dobrý president.

- Myslíme víc na to, jak život prodloužit, než na to, jak jej opravdu naplnit.

- Mnoho lidí se bojí smrti, ale nedělají si nic z toho, že oni sami a tolik jiných žijí jenom položivotem, bez obsahu, bez lásky, bez radosti.

- Láska musí být účinná, musíme pro bližního něco udělat, proň pracovat.

- Budeme nejen milovati bližního, nýbrž láska k bližnímu se uskuteční sociálními zákony. Usilujeme, aby mezi námi žebráka nebylo.

- Když miluješ svou vlast, nesmíš o tom mluvit, ale udělej něco kloudného.

- Náboženství, to je pro mne Ježíš. Přijímám jeho hlavní přikázání: miluj Boha a miluj bližního!

PROGRAM NA ZÁŘÍ 2018

<u>17:30 až 19:30 Staňkova 18a</u>

18.9. 25.9.
ZPĚV duchovních písní a manter, **MODLITBA**,
tai-či **ROZCVIČKA**

<u>Středy 17:00 až 19:00 Staňkova 18a</u>

12.9. *Rev. Mgr. Jarmila Plotěná*
ZDRAVOTNÍ CVIČENÍ A MEDITACE

19.9. *Rev. Mgr. Jarmila Plotěná*
ZDRAVOTNÍ CVIČENÍ A MEDITACE

26.9. *Rev. Mgr. Jarmila Plotěná,*
CESTA KRÁLOVSKÁ - CESTA MEDITACE

<u>Pátky 17:00 až 19:00 Staňkova 18a</u>

7.9. LÉTO, LÉTO, COS‘ NÁM PŘINESLO aneb sdílení letních příběhů. (Přineste si něco ze svých letních cest.)

14.9. *PhMgr. Libuše Mičolová*
DESET RAN DUŠE – CESTA K CELISTVOSTI
(miniseminář)

21.9. *Rev. Mgr. Jarmila Plotěná*
KOŘENY MÍRU (K mezinárodnímu dni míru.)

PROGRAM NA ŘÍJEN 2018

Úterky 17:30 až 19:30 Staňkova 18a
2.10. 9.10. 16.10. 30.10
ZPĚV duchovních písní, **MODLITBA**, **TAI-ČI** rozcvička

23.10 18:00 – 20:00 Hotel Slavia, Salonek Slavěna, Solniční 17, Brno-Střed
Seminář MEDICÍNA A VĚDA A SPIRITUALITA

Dr. med. Paulo B. Novaes /Brazílie/
Humanizace porodu a reinkarnační proces

Prof. Dr. med. Marcelo Cury /Brazílie/**:**
DŮKAZY NESMRTELNOSTI
Program zajišťuje VAK Wien, unitaria Brno je spolupořadatelem

Středy 17:00 až 19:00 Staňkova 18a
3.10. *Rev. Mgr. Jarmila Plotěná*
ZDRAVOTNÍ CVIČENÍ A MEDITACE
10.10. SETKÁNÍ NAD INSPIRATIVNÍM TEXTEM
17.10. *Rev. Mgr. Jarmila Plotěná*
ZDRAVOTNÍ CVIČENÍ A MEDITACE
24.10. *Ivo Koukol*
JAK BY VYPADALO ČESKO PODLE TOMÁŠE BATI
31.10. *Rev. Mgr. Jarmila Plotěná*
ZDRAVOTNÍ CVIČENÍ A MEDITACE

Pátky 17:00 až 19:00 Staňkova 18a (pokud není uvedeno jinak)
5.10. *Ivan Vohánka* **TAJEMSTVÍ VZTAHU, ŘEČI A PÍSMA**
12.10. *manželé Michaela a Petr Vachudovi* **CESTA JE CÍL**
19.10. PODZIMNÍ PEGÁSEK
26.10. *Rev. Mgr. Jarmila Plotěná*
DUCHOVNÍ ODKAZ PRVNÍ REPUBLIKY A TGM

https://brno.unitari.net
https://www.facebook.com/UnitariaBrno
e-mail: unitaria.brno@seznam.cz

Vydává Obec unitářů v Brně. Redakční rada: Rev. Mgr. Jarmila Plotěná, Bc. Daniel Novotný, Ing. Dalibor Halouzka, Ing. Pavel Sedlák;
Za obsah článku nese odpovědnost jeho autor. **MK ČR E 16083**